

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

Woningstichting SallandWonen
de heer P. Jong
Postbus 180
8100 AD RAALTE

Inlichtingen bij
Nienke Elzinga
telefoon 038 499 76 62
n.elzinga@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Onderwerp: Ontheffing Wet natuurbescherming

Geachte heer Jong,

Datum
09 10 2018
Kenmerk
2018/0382027
Pagina
1
Uw brief

U heeft, namens Woningstichting SallandWonen, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 11 juni 2018² ontvangen. De aanvraag heeft u tussentijds gewijzigd³. Deze gewijzigde aanvraag is het uitgangspunt voor deze ontheffing. De aanvraag betreft grootschalig onderhoud aan woningen in de wijk Boskamp in Olst. In deze brief geven wij onze beslissing weer.

Uw kenmerk

Besluit

Zaaknummer
4981154

Wij verlenen u een ontheffing⁴ van verbodsbepalingen voor soorten van de Vogelrichtlijn en van de Habitatrichtlijn. In het bijzonder gaat het om het verbod om nesten van de gierzwaluw en nesten en rustplaatsen van de huismus opzettelijk te vernielen of te beschadigen⁵ en het verbod om voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger te beschadigen of te vernielen⁶.

Deze ontheffing heeft betrekking op grootschalig onderhoud van 41 huurwoningen in Boskamp.

U krijgt geen ontheffing van het verbod om vogels opzettelijk te storen, waarbij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding⁷, van het verbod voor het doden van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger⁸ en voor het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis⁹. De door u genomen maatregelen voorkomen dat er een overtreding optreedt.

De motivering voor ons besluit is in bijlage 2 (overwegingen) weergegeven.

¹ In het kader van art. 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid
² EDO-kenmerk 2018/0316188
³ EDO-kenmerk 2018/0439741
⁴ Op basis van art. 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid
⁵ Art. 3.1, tweede lid
⁶ Art. 3.5, vierde lid
⁷ Art. 3.1, vierde lid i.s.m. het vijfde lid
⁸ Art. 3.5, eerste lid
⁹ Art. 3.5, tweede lid

Bijlagen

Datum verzending

De volgende stukken van de aanvraag maken onderdeel uit van de ontheffing:

- mitigerende maatregelen (bijlage 5, 6 en 7) uit het rapport "Aanvraag ontheffing";
- monitoringsplan laatvlieger (bijlage 8) uit het rapport "Aanvraag ontheffing".

Deze ontheffing is geldig vanaf de dag na verzending tot en met 31 december 2021.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in bijlage 1 weergegeven.

Leges

U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag leges verschuldigd¹⁰. De verschuldigde leges voor dit besluit bedragen € 1.757,00.

Voor betaling van dit bedrag ontvangt u een factuur. Op deze factuur staat tevens vermeld hoe u eventueel bezwaar kunt aantekenen tegen de hoogte van het legesbedrag en de gehanteerde grondslagen.

Datum

09 10 2018

Kenmerk

2018/0382027

Pagina

2

Vragen

Heeft u vragen? Belt u dan met Nienke Elzinga, te bereiken tijdens kantooruren op nummer 038 499 76 62. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer Z-HZ_WNB-2018-002481 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Uw brief

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Uw kenmerk

Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

Bijlagen:

Bijlage 1	Voorschriften
Bijlage 2	Overwegingen bij het besluit
Bijlage 3	Projectgebied met de te renoveren woningen
Bijlage 4	Geconstateerde huidige verblijfplaatsen van huismus, gierzwaluw en vleermuizen
Bijlage 5	Locatie tijdelijke vervangende verblijfplaatsen
Bijlage 6	Mitigerende maatregelen gierzwaluw
Bijlage 7	Mitigerende maatregelen gewone dwergvleermuis en laatvlieger
Bijlage 8	Monitoringsplan laatvlieger

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van Olst-Wijhe;
- ECOquickscan, H.H.J. van der Burgt, 't Grieth 10, 6924BJ Loo.

¹⁰ Belastingverordening Overijssel

Niet mee eens?

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u binnen zes weken na de datum van verzending van dit besluit bezwaar maken bij Gedeputeerde Staten van Overijssel. Hoe u dat moet doen kunt u hieronder lezen.

Hoe kunt u een bezwaar indienen?

Binnen zes weken, ingaand op de dag na de datum van verzending van dit besluit, kan een belanghebbende een bezwaarschrift indienen bij Gedeputeerde Staten van Overijssel, team Juridische Zaken, postbus 10078, 8000 GB Zwolle (telefoon 038 499 93 05).

U kunt het bezwaarschrift ook per elektronisch formulier verzenden. Dit formulier kunt u vinden op www.Overijssel.nl/loket/bezwaar-klacht. Indienen per fax is ook mogelijk. Het faxnummer van het Team Juridische Zaken is: 038 425 48 02.

Verplichte onderdelen van een bezwaarschrift

Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend en bevat in ieder geval:

- a. de naam en het adres van de indiener;
- b. machtiging als u namens een belanghebbende bezwaar indient;
- c. de dagtekening;
- d. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht;
- e. de gronden van het bezwaar.

Voor de behandeling van een bezwaarschrift bij de provincie Overijssel is geen griffierecht verschuldigd. Voor inlichtingen over de bezwaarprocedure kunt u contact opnemen met de provinciaal medewerker die bij het besluit is vermeld.

Voorlopige voorziening vragen als snelle reactie nodig is

Indien spoed dat vereist is het mogelijk een voorlopige voorziening te vragen bij de Voorzieningenrechter van de Sector Bestuursrecht Rechtbank Overijssel (telefoon 088 361 55 55). In dat geval is griffierecht verschuldigd. Voorwaarde is dat u een bezwaarschrift heeft ingediend.

Datum

09 10 2018

Kenmerk

2018/0382027

Pagina

3

Uw brief

Uw kenmerk

BIJLAGE 1 - VOORSCHRIFTEN

Moet u volgens voorschriften iets melden of contact opnemen met het bevoegd gezag? Geeft u dan altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming - soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit. Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek bestemd is. Het meldpunt is bereikbaar via de telefoon onder nummer 038 425 24 23 of via het e-mailadres meldpunt@overijssel.nl.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. **Minimaal een week voor aanvang van de werkzaamheden** dient u de datum van de start te **melden** bij het meldpunt.
3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het meldpunt als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Voor deze wijzigingen moeten opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld worden. Alleen na toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem voor overleg contact op met het meldpunt.

Soortspecifiek

Gierzwaluw

5. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare voortplantingsperiode van de gierzwaluw. De voortplantingsperiode loopt van half april tot en met half augustus. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan de voortplantingsperiode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige¹¹ op het gebied van de gierzwaluw. De deskundige dient dit vooraf af te stemmen met bevoegd gezag.

¹¹ De provincie Overijssel verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanden waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of

Datum
09 10 2018
Kenmerk
2018/0382027
Pagina
4
Uw brief
Uw kenmerk

6. Bij de renovatie dient u in de gootbekisting onder de dakrand minimaal 20 permanente verblijfplaatsen voor de gierzwaluw te realiseren. U dient over de gehele lengte van de woningen waarvan het dak wordt vervangen (de geel gearceerde woningblokken in bijlage 3) deze permanente verblijfplaatsen te realiseren. De ruimte onder de dakrand wordt toegankelijk gemaakt voor de gierzwaluw door middel van invliegopeningen. U dient minimaal 2 invliegopeningen te realiseren aan de voorgevel en 2 invliegopeningen aan de achtergevel van elke woning. U dient nestkommen van Schwegler (of vergelijkbare nestkommen) te plaatsen in de gootbekisting bij de toegangsopeningen. Voorgaande voldoet aan het ontwerp in bijlage 6. U dient de verblijfplaatsen waarvan het dak niet wordt vervangen, weer toegankelijk te maken na de werkzaamheden. De alternatieve, permanente verblijfplaatsen van de gierzwaluw moeten voor half april 2019 aanwezig zijn (begin actieve periode).

Huismus

<p>Datum
09 10 2018</p> <p>Kenmerk
2018/0382027</p> <p>Pagina
5</p> <p>Uw brief</p> <p>Uw kenmerk</p>	7. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare voortplantingsperiode en winterperiode van de huismus. De voortplantingsperiode loopt globaal van maart tot en met augustus. Aaneengesloten vorstperioden van minimaal drie dagen in de periode december tot en met februari vormen ook kwetsbare perioden. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus. De deskundige dient de werkperioden vooraf af te stemmen met bevoegd gezag. 8. U dient de verblijfplaatsen van de huismus ongeschikt te maken voor de start van de werkzaamheden en buiten de kwetsbare periode van de huismus. Bij voorkeur in de periode oktober / november. De verblijfplaatsen van huismus worden ongeschikt gemaakt door het lichten van de dakpannen. U start de werkzaamheden alleen als er geen huismussen meer aanwezig zijn onder de dakpannen. 9. U dient tijdelijke vervangende verblijfplaatsen te realiseren minimaal 3 maanden voor de start van de werkzaamheden. U heeft acht houten 3 in 1 huismuskasten opgehangen. Deze zijn van het type NK MU 02 Nestkast Mus. De tijdelijke, houten nestkasten mogen verwijderd worden na de uitvoering van de werkzaamheden en bij realisatie van de permanente nestlocaties. Het verwijderen van de tijdelijke nestkasten dient buiten de voortplantingsperiode van de huismus te gebeuren. 10. In de gerenoveerde panden dient u tenminste 24 duurzame, permanente verblijfplaatsen voor de huismus aan te brengen. Hiervoor dient u vogelschroot aan te brengen op de tweede panlat van onder of hoger (van onder gezien) over de gehele lengte van de woningen waarvan het dak wordt vervangen. Hierdoor blijft de ruimte onder de eerste

-
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
 - als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
 - Zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied); en/of
 - Zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

dakpan(nen) beschikbaar. U dient de verblijfplaatsen waarvan het dak niet wordt vervangen, weer toegankelijk te maken na de werkzaamheden. Daarbij moet u zorg dragen dat de ruimten toegankelijk zijn voor de huismus en dat de ruimte tussen de dakconstructie en de dakpan bijv. niet wordt ingenomen door isolatiemateriaal.

Gewone dwergvleermuis

11. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis. De kwetsbare kraamperiode loopt van half mei tot en met juli. De kwetsbare overwinteringsperiode loopt van november tot en met maart. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis. Deskundige dient dit vooraf af te stemmen met bevoegd gezag.
12. Voorafgaand aan de werkzaamheden moet u de verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis ongeschikt maken. Dit doet u door de toegang tot de verblijfplaatsen af te dichten met bijv. gaas of spouwborstels of door exclusionflaps te gebruiken. De werking van de exclusionflaps moet regelmatig worden gecontroleerd. Een ecologisch deskundige moet controleren of er geen gewone dwergvleermuizen meer aanwezig zijn in de te renoveren woning(en). Deze controle moet maximaal vijf dagen voordat de werkzaamheden starten uitgevoerd worden. Dit onder geschikte weersomstandigheden voor de gewone dwergvleermuis. Indien er nog vleermuizen aanwezig zijn dient de deskundige meer maatregelen te treffen om het gebouw verder ongeschikt te maken voor de gewone dwergvleermuis. Op het moment dat alle gewone dwergvleermuis de woningen hebben verlaten kunnen de werkzaamheden starten. Het ongeschikt maken van de paar-en zomerverblijfplaatsen is alleen toegestaan in de periode april -half mei en de periode september-oktober.
13. Het aanpassen van dakoverstekken bij dakgoten en kopgevels en het verwijderen van de buitengevel van de woningen dient zeer voorzichtig, en op aanwijzing van een ecologisch deskundige op het gebied van vleermuizen plaats te vinden.
14. U zorgt voor minimaal 12 tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen. Op 19 april 2018 heeft u vleermuiskasten van type klembord model opgehangen binnen 200m van de huidige verblijfplaatsen. U verwijdert de tijdelijke vleermuiskasten nadat de definitieve mitigatie gereed is. Waar mogelijk blijven de kasten hangen. Voorafgaand aan het verwijderen wordt eerst een inspectie uitgevoerd door een deskundig ecooloog of de kasten in gebruik zijn. Indien de kasten niet in gebruik zijn door beschermde soorten worden de kasten verwijderd.
15. Bij de renovatie dient u in de gootbekisting onder de dakrand ten minste 12 permanente verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis te realiseren. De ruimte onder de dakrand van de woningen waarvan het dak wordt vervangen dient u toegankelijk te maken voor de gewone dwergvleermuis (de geel gearceerde woningblokken in bijlage 3). De verblijfplaatsen in de gootbekisting moeten worden gemaakt van meerlaagse ruwe platen die taps toe lopen. Voorgaande voldoet aan het ontwerp in bijlage 7. Deze verblijfplaatsen moeten voor april 2019 aanwezig zijn (begin actieve periode).

Datum

09 10 2018

Kenmerk

2018/0382027

Pagina

6

Uw brief

Uw kenmerk

Laatvlieger

16. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare perioden van de laatvlieger. De kwetsbare kraamperiode loopt van half mei tot en met augustus. De kwetsbare overwinteringsperiode loopt van november tot en met maart. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van de laatvlieger. De deskundige dient dit vooraf af te stemmen met bevoegd gezag.
17. Voorafgaand aan de werkzaamheden moet u de verblijfplaatsen van de laatvlieger ongeschikt maken. Dit doet u door de toegang tot de verblijfplaatsen af te dichten met bijv. gaas of spouwborstels of door exclusionflaps te gebruiken. Een ecologisch deskundige op het gebied van de laatvlieger dient regelmatig te controleren of er geen laatvliegers meer aanwezig zijn voor start van de werkzaamheden. U controleert hierbij extra zorgvuldig of alle jongen zijn uitgevlogen. Deze controle moet maximaal vijf dagen voordat de werkzaamheden starten uitgevoerd worden. Dit onder geschikte weersomstandigheden voor de laatvlieger. Indien er nog vleermuizen aanwezig zijn dient de deskundige meer maatregelen te treffen om het gebouw verder ongeschikt te maken. Op het moment dat alle laatvliegers de woningen hebben verlaten kunnen de werkzaamheden starten. Het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen voor de laatvlieger is toegestaan in oktober.
18. Bij de renovatie moet u de ruimte onder het dak toegankelijk maken via de dakrand of gootbekisting. In alle woningen waarvan het dak wordt vervangen worden permanente verblijfplaatsen voor laatvlieger gerealiseerd, volgens het ontwerp in bijlage 7. Deze verblijfplaatsen moeten voor half april 2019 aanwezig zijn (begin actieve periode).
19. U dient op de volgende wijze een monitoring van de laatvlieger uit te voeren:
- De monitoring dient zich te richten op minimaal de woningen aan de Dahliastraat 16 en Begoniastraat 16. Onderzocht moet worden of de laatvlieger gebruikt maakt van de ruimten onder de daken als kraamverblijfplaats;
 - De woningen dienen maximaal 3 jaar gemonitord te worden. De monitoring dient te starten vanaf 15 mei 2019. De monitoring kan eerder afgerond worden, indien aangetoond wordt dat de ruimten onder de daken functioneel zijn als kraamverblijfplaats voor de laatvlieger;
 - De monitoring bestaat uit een onderzoek conform de vereisten uit het vleermuisprotocol 2017, of uit een hogere onderzoeksinspanning en houdt minimaal in: 2 x 2 uur 's avonds tussen 15 mei en 15 juli en 2 x 2 uur 's avonds tussen 15 mei en 15 september;
 - Indien geen kraamactiviteit wordt waargenomen op Dahliastraat 16 en Begoniastraat 16 tijdens de 2 zomerronden, dan dient u de omliggende wijk aanvullend te onderzoeken. Deze monitoring dient u in de maand juli van datzelfde jaar uit te voeren, bij voorkeur dezelfde nacht als de zomerronden of in de nachten daaropvolgend.
 - Een ecologische deskundige op het gebied van de laatvlieger moet het onderzoek uitvoeren.
 - U moet jaarlijks van bovenstaande monitoring een monitoringsrapportage ter goedkeuring toezenden naar ons in de periode september tot en met november. Indien uit de jaarlijkse monitoringsrapportage blijkt dat de ruimten onder de daken aan de Dahliastraat 16 en Begoniastraat 16 niet in gebruik zijn genomen als kraamverblijfplaats door de laatvlieger, kunnen wij aanvullende maatregelen

Datum

09 10 2018

Kenmerk

2018/0382027

Pagina

7

Uw brief

Uw kenmerk

opleggen. Aanvullende maatregelen kunnen bijvoorbeeld zijn het aanbieden van nieuwe, andersoortige vleermuisvoorzieningen.

Overige zaken

20. U dient verstoring van verlichting tijdens de werkzaamheden te beperken. Dit doet u door in de avonduren licht te beperken ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren.
21. Door of namens ontheffinghouder moet een ecologisch logboek bijgehouden worden. Uit dit logboek moet aantoonbaar blijken hoe en waarom uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het ecologisch logboek dient aanwezig te zijn op de werklocatie. In dit logboek dient in ieder geval de volgende zaken opgenomen te worden:
- De methode van ongeschikt maken van de woningen;
 - De locatie en realisatie van tijdelijke vervangende verblijfsvoorzieningen;
 - De realisatie van de permante verblijfsvoorzieningen;
 - Het uitvoeren van de monitoring, inclusief het opstellen van de monitoringsrapportages.

Datum

09 10 2018

Kenmerk

2018/0382027

Pagina

8

Uw brief

Uw kenmerk

BIJLAGE 2 - Overwegingen bij het besluit

Het besluit bestaat uit de ontheffing en voorschriften. In deze bijlage zijn de overwegingen bij het besluit opgenomen. Het besluiten de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	WEERGAVE VAN DE FEITEN	11
A1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	11
A1.1	Omschrijving van het project / activiteiten	11
A1.2	Doelstelling van het project	11
A1.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	11
A1.4	Periode	12
A1.5	Onderliggende documenten	12
A1.6	Aanvullende gegevens	12
A2	Bevoegdheid	12
A2.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	12
A3	Procedure	13
A3.1	Overeenstemming andere provincie	13
A3.2	Adviesverzoek aan gemeente	13
A4	Toetsingskader soorten	13
A4.1	Wettelijke regels	13
A4.2	Provinciaal beleid	13
A4.2.1	Omgevingsverordening, hoofdstuk 7 Natuur	13
A4.2.2	Beleidsregel Natuur Overijssel 2017	14
A4.2.3	Jaarrond beschermde vogelnesten	14
B	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	15
B1	Inhoudelijke beoordeling	15
B1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	15
B1.1.1	Beschrijving onderzoeksmethoden en resultaat	15
B1.1.2	Beoordeling uitgevoerd onderzoek	17
B1.2	Invloed van het project op betrokken soorten	18
B1.2.1	Effectbeoordeling in de aanvraag	18
B1.2.2	Toetsing van de effectbeoordeling	20
B1.3	Alternatieven voor realisatie van het project	24
B1.3.1	Alternatievenafweging in de aanvraag	24
B1.3.2	Toetsing van de alternatievenafweging	26
B1.4	Wettelijk belang van het project	26
B1.4.1	Motivatatie wettelijk belang in de aanvraag	26

Datum

09 10 2018

Kenmerk

2018/0382027

Pagina

9

Uw brief

Uw kenmerk

B1.4.2	Toetsing aan wettelijk belang	27
B1.5	Beoordeling staat van instandhouding	28
B1.6	Toetsing aan overige vereisten	29
B1.7	Eindconclusie toetsing	29
B1.8	Zorgplicht blijft altijd gelden	29
C	Slotconclusie	30

Datum

09 10 2018

Kenmerk

2018/0382027

Pagina

10

Uw brief

Uw kenmerk

A WEERGAVE VAN DE FEITEN

A1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

A1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

SallandWonen wil in de wijk Boskamp in Olst haar huurwoningen verduurzamen. Hiervoor dient er grootschalig onderhoud te worden uitgevoerd aan 41 huurwoningen. Het betreft huurwoningen aan de Begoniastraat, Dahliastreet, Geraniumstraat en de Hyacintstraat (zie kaart in bijlage 3).

Alle woningen hebben asbest dakbeschot. De woningen zijn gelegen in rijtjeshuizen waarbij het asbest dakbeschot van alle woningen aan elkaar verbonden is. In huizenblokken waarvan niet alle woningen in de rij in eigendom zijn van SallandWonen worden alleen bij de huurwoningen de delen van het dak gedaan die nodig zijn voor de renovatie. Van deze 15 woningen blijft het dak met asbest dakbeschot en schoorstenen gehandhaafd. Er wordt alleen aan de binnenzijde van het dak isolatie aangebracht. Isolatie bestaat uit hardschuim PIR-isolatieplaten.

De overige 26 woningen zijn gelegen in een rij woonblokken die geheel in beheer is van SallandWonen (geel gearceerde woningen op de kaart in bijlage 3). Van deze woningen wordt het asbest dakbeschot vervangen door een compleet nieuw dak met nieuwe dakpannen.

Schoorstenen verdwijnen en goten worden vervangen. Waarschijnlijk komen er ook grotere overstekken. Door het gehele dak te vervangen kan de sanering van asbest beter en met minder risico's voor bewoners en omwonenden worden uitgevoerd. Na de renovatie worden de woningen voorzien van zonnepanelen.

Verder worden van alle te renoveren woningen de spouwmuren geïsoleerd en gevelvoegwerk hersteld (geheel of gedeeltelijk).

De werkzaamheden starten in oktober 2018. Mogelijk wordt eerder gestart bij de woningen waar geen beschermde soorten zijn aangetroffen. Woningen met verblijfplaatsen worden ongeschikt gemaakt voor de start van de werkzaamheden. De doorlooptijd van het project betreft ongeveer 4 tot 5 maanden.

A1.2 Doelstelling van het project

SallandWonen wil met de uitvoering van de activiteiten het energieverbruik van de woningen verminderen en de woningen voor de langere termijn behouden. Daarbij worden asbesthoudende materialen in de dakbeschotten verwijderd.

A1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan van de verbodsbepalingen en soorten, zoals opgenomen in tabel 1.

Datum

09 10 2018

Kenmerk

2018/0382027

Pagina

11

Uw brief

Uw kenmerk

Datum
09 10 2018
Kenmerk
2018/0382027
Pagina
12
Uw brief
Uw kenmerk

Tabel 1: soorten en verbodsbepalingen

Soort	verbodsbepaling (Opzettelijk) doden of vangen ¹²	nesten, rustplaatsen en eieren opzettelijk vernietigen of beschadigen ¹³	Opzettelijk verstoren ^{14, 15}	voortplantingsplaat sen of rustplaatsen te beschadigen of te vernietigen ¹⁶
Gierzwaluw		X	X	
Huismus		X	X	
Gewone dwergvleermuis	X		X	X
Laatvlieger	X		X	X

A1.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 september 2018 tot en met 31 december 2019.

A1.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Ecoquickscan, Aanvraag ontheffing wet natuurbescherming Groot Onderhoud Boskamp van 11 juni 2018;
- Ecoquickscan, quickscan flora en fauna Groot Onderhoud 2017 – 2021 van 4 juli 2016;
- Ecoquickscan, nader onderzoek Groot Onderhoud Boskamp van 20 november 2017;
- Tekeningen voorgestelde mitigatie van 11 juni 2018;
- Locaties opgehangen kasten van 11 juni 2018;
- Monitoringsplan laatvlieger van 11 juni 2018;
- Ecoquickscan, Aanvullende gegevens ontheffing aanvraag Groot Onderhoud Boskamp van 29 augustus 2018 en per mail van 26 september 2018;
- AK Blom, Asbestrapportage van 18 juni 2018.

A1.6 Aanvullende gegevens

Op 24 juli 2018 zijn aanvullende gegevens gevraagd. Deze gegevens zijn op 29 augustus 2018¹⁷ ontvangen.

A2 Bevoegdheid

A2.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit

¹² Art. 3.5, eerste lid

¹³ Art. 3.1, tweede lid

¹⁴ Art. 3.1, vierde lid

¹⁵ Art. 3.5, tweede lid

¹⁶ Art. 3.5, vierde lid

¹⁷ Ons kenmerk 2018/0439741.

natuurbescherming¹⁸. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

A3 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

A3.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

A3.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van Olst-Wijhe gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

A4 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

A4.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming¹⁹ en (soms) de Regeling natuurbescherming²⁰ zijn voor de toetsing relevant.

A4.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7).

A4.2.1 Omgevingsverordening, hoofdstuk 7 Natuur

Met de Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hierna: Omgevingsverordening) hebben wij een nadere invulling gegeven aan enkele wettelijke regels. In deze verordening zijn een aantal

¹⁸ Besluit natuurbescherming, art. 1.3, eerste lid.

¹⁹ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

²⁰ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

nationaal beschermd diersoorten vrijgesteld van de verbodsbepalingen. Het gaat om soorten die algemeen voorkomen. De betreffende soorten zijn opgenomen in bijlage 9a bij artikel 7.4.1 van de Omgevingsverordening. De populaties van deze soorten verkeren in een gunstige staat van instandhouding. Deze vrijstellingen zijn aanvullend aan de vrijstellingen via de gedragscodes.

Voor de soorten in de eerder genoemde bijlage geldt een vrijstelling voor het opzettelijk doden of vangen. Dit geldt alleen als dit nodig is in het belang, zoals dit is weergegeven per soort in bijlage 9a bij artikel 7.4.1 van de Omgevingsverordening. Voor deze soorten is het ook toegestaan om de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen, als aan onderstaande voorwaarden zijn voldaan.

Voorwaarden

- De vrijstelling voor de handeling is niet geregeld in een door de minister goedgekeurde gedragscode.
- Er zijn geen andere bevredigende oplossingen om de doelstellingen van de handelingen te bereiken.
- De algemene zorgplicht is in acht genomen. Dat wil zeggen dat het opzettelijk vangen en doden van dieren zoveel mogelijk is voorkomen.

Datum

09 10 2018

Kenmerk

2018/0382027

Pagina

14

Uw brief

Uw kenmerk

A4.2.2 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

In onze beleidsregel²¹ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten²² (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

A4.2.3 Jaarrond beschermde vogelnesten

Het beleid van het ministerie van Economische Zaken voor jaarrond beschermde nesten heeft Gedeputeerde Staten van Overijssel onverkort overgenomen.

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en het uitbroeden van de eieren en voor het grootbrengen van de jongen. Als het gaat om vogelsoorten, waarbij de jongen direct het nest verlaten (nestvlinders), is ook de ruime omgeving van het nest belangrijk. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling²³ vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Tijdens het broedseizoen zijn de verbodsbepalingen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Die vogels gebruiken hun nest niet als een vaste rust of verblijfplaats. De meeste nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen niet de bescherming van artikel 3.1 van de Wnb.

Nesten van de gierzwaluw en huismus zijn jaarrond beschermd. Voor deze soort geldt dat de specifieke voorwaarden voor de nestplek niet overal aanwezig zijn. De broedplekken met het ecologisch functionele leefgebied van deze soorten genieten daarom ook buiten het broedseizoen

²¹ Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

²² Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>.

²³ Art 3.1, eerste, tweede, derde en vierde lid van de Wnb

bescherming. Op basis daarvan is bij het verwijderen van (oude) nesten van deze soort altijd een ontheffing nodig. Zonder ontheffing is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen.

B TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

B1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel het kennisdocument soorten²⁴ (voorheen de soortenstandaard) van de gierzwaluw, huismus en de gewone dwergvleermuis bij onze toetsing.

B1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

B1.1.1 Beschrijving onderzoeksmethoden en resultaat

Er heeft literatuuronderzoek plaatsgevonden om na te gaan of beschermde soorten bekend zijn in en rondom het plangebied. Op 8 juni 2016 is een quickscan uitgevoerd door een ecooloog van ECOquickscan. Hierin is onderzoek gedaan naar het voorkomen van beschermde soorten van de Wet natuurbescherming. Uit het onderzoek bleek dat er aanvullend onderzoek naar de gierzwaluw, huismus en vleermuizen noodzakelijk was. Aanwezigheid van andere beschermde soorten konden op basis van het literatuuronderzoek en de quickscan uitgesloten worden.

In de periode augustus 2016 tot en met juli 2017 is er aanvullend veldonderzoek gedaan naar de soorten gierzwaluw, huismus en de soortgroep vleermuizen. Dit veldonderzoek is uitgevoerd volgens de onderzoeksprotocollen in de kennisdocumenten (BIJ12, 2017), soortinventarisatieprotocollen (Netwerk Groene Bureaus²⁵, 2017) en het vleermuisprotocol (NGB, 2017).

Gierzwaluw

Op 1 juni, 14 juni en 10 juli 2017 is rond de avondschemering onder gunstige weersomstandigheden onderzoek gedaan naar de gierzwaluw. Hierin is gekeken naar in- en uitvliegende vogels, territorium- en nestindicerend gedrag, sporen (poepjes, nesten, etc.) en de aanwezigheid van jonge vogels in het gebied.

Er zijn vier nestlocaties van de gierzwaluw in het plangebied waargenomen. Deze zijn waargenomen bij de daklijsten. Ook is er veel activiteit van een groep van ongeveer 15 dieren boven het plangebied waargenomen. Een deel hiervan heeft waarschijnlijk nesten elders in de wijk Boskamp. In bijlage 4 van dit besluit zijn de nestlocaties weergegeven.

Huisemus

Op 4 mei en 15 mei 2017 is in de ochtend onder gunstige weersomstandigheden aanvullend onderzoek gedaan naar de huismus. Hierin is gekeken naar in- en uitvliegende vogels, territorium- en nestindicerend gedrag, sporen (poepjes, nesten, etc.) en de aanwezigheid van jonge vogels in het gebied.

Er zijn 12 nestverblijfplaatsen van de huismus waargenomen in de te renoveren woningen onder de dakpannen. Daarnaast zijn er tien nesten buiten het plangebied waargenomen.

²⁴ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>.

²⁵ Netwerk Groene Bureaus, hierna: NGB

Datum
09 10 2018
Kenmerk
2018/0382027
Pagina
15
Uw brief
Uw kenmerk

Vleermuizen

Van eind augustus 2016 tot medio juli 2017 is door meerdere personen aanvullend onderzoek gedaan naar vleermuissoorten. Het onderzoek is uitgevoerd conform het, op het moment van het uitvoeren van het onderzoek, geldende vleermuisprotocol. Hierbij is gebruik gemaakt van een batdetector (Petterson D240x) en een verrekijker. Het veldbezoek in juni en juli was gericht op het onderzoeken van aan/afwezigheid van kraamverblijfplaatsen, vliegroutes en het foeragegedrag van vleermuizen. Ook gaf dit onderzoek inzicht in het voorkomen van zomerverblijven. In augustus en september is onderzoek gedaan naar paarverblijfplaatsen.

Het onderzoek heeft zowel rond zonsopgang als rond zonsondergang plaatsgevonden. In de ochtenden is gekeken naar zwermgedrag. In de avond is gelet op uitvliegers. In het parseizoen is in het avondonderzoek ook geluisterd naar roepende mannetjes vanuit of in de nabijheid van de verblijfplaats. Aanvullend is op 14 juni 2017 gekeken naar uitvliegende vleermuizen (met name ten behoeve van de laatvlieger).

Datum	Tijdens het onderzoek zijn drie vleermuissoorten waargenomen, namelijk gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis.
09 10 2018	
Kenmerk	
2018/0382027	<i>Gewone dwergvleermuis</i>
Pagina	In het plangebied zijn één zomerverblijfplaats en twee paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis waargenomen (zie bijlage 4 van dit besluit voor de locatie van de verblijfplaatsen).
16	
Uw brief	
	De zomerverblijfplaats bevindt zich onder de dakpannen van de woning aan de Dahliastraat 16, aan de oostzijde. Op 9 juni 2017 zijn twee invliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen. De invliegopening zit onder de dakrand.
Uw kenmerk	

De paarverblijfplaatsen zijn op 31 augustus en 20 september 2016 geconstateerd onder de dakpannen op de Hyacintstraat 12 en de Begoniastraat 15. Op 12 september 2016 is de paarverblijfplaats aan de Hyacintstraat 12 bevestigd door de vondst van sporen (uitwerpselen) bij de verblijfplaats. Ook zijn er twee paarverblijfplaatsen buiten het plangebied waargenomen, aan de Begoniastraat 18 en de Koekoeksweg 29.

Aangezien tijdens het najaarsonderzoek geen zwermactiviteiten zijn waargenomen, zijn er geen aanwijzingen dat grote groepen vleermuizen overwinteren in de gebouwen binnen het plangebied. Afhankelijk van de type bebouwing zijn deze winterverblijfplaatsen alleen geschikt in milde winters of ook tijdens strenge vorst (vaak alleen als vleermuizen gebruik kunnen maken van ruimtes in de spouw of op zolder). Er zijn drie kleine verblijfplaatsen aangetroffen van de gewone dwergvleermuis in het plangebied, waardoor het niet geheel uit te sluiten is dat de woningen ook gebruikt worden als winterverblijfplaats. Op basis van het type bebouwing wordt verwacht dat de winterverblijfplaats op de Begoniastraat 15 bij strenge vorst niet geschikt is, omdat er slechts enkele ondiepe spleten in de woningen aanwezig zijn. De andere 2 verblijfplaatsen kunnen bij strenge vorst wel worden gebruikt door (enkele) vleermuizen.

De gewone dwergvleermuis is in kleine aantallen foeragerend tijdens alle onderzoeksrondes waargenomen. In totaal foerageren in het onderzoeksgebied tussen de 4 tot 7 exemplaren gelijktijdig.

Laatvlieger

Er zijn twee kraamverblijfplaatsen vastgesteld van de laatvlieger. Deze bevinden zich onder de pannen en waarschijnlijk onder het voetlood bij de schoorsteen. De laatvliegers maken geen gebruik van de zolders van de woningen en waarschijnlijk ook niet van de spouw in de woning.

Op 5 juli 2017 zijn minstens 10 dieren geteld bij de woning aan de Dahliastraat 16. De kraamverblijfplaats bevindt zich in dezelfde woning als de zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis. De laatvlieger vloog de gevelpannen aan de westzijde van de woning in. Op 10 juli 2017 zijn hier tenminste 9 uitvliegende dieren waargenomen. Op die datum zijn ook drie uitvliegende dieren waargenomen bij de Begoniastraat 16. Deze dieren worden verondersteld bij dezelfde kraamgroep te horen. Het betreffen dan ook, waarschijnlijk, twee kraamverblijfplaatsen van dezelfde kolonie/groep. De groep wordt op maximaal 20 individuen geschat.

Er zijn extra inspecties uitgevoerd naar het gebruik van de laatvlieger van de verblijfplaats. Op 15 februari 2018 is een inspectie uitgevoerd op de zolder van de woningen en op 19 april 2018 vanaf het dak met behulp van een verrekijker. In de woning op de Dahliastraat 16 zijn op zolder onder de nok aan de achterzijde (zuidoost) enkele (kleine) uitwerpselen gevonden. Dat bevestigt de aanwezigheid van de zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis. Het dak is in slechte staat en er zijn meerdere openingen waar vleermuizen door naar binnen kunnen komen. Van de laatvlieger is geen spoor gevonden. In de woning op Begoniastraat 16 zijn op het voetlood bij de schoorsteen keutels aangetroffen. Verder zijn er geen sporen aangetroffen.

De laatvlieger is alleen foeragerend waargenomen in de maanden juni en juli gedurende het zomer/kraamonderzoek. De soort gebruikte verschillende structuren om in te foerageren.

Rosse vleermuis

De rosse vleermuis is alleen op 31 augustus 2016 enkele malen hoog overvliegend waargenomen. Er zijn geen verblijfplaatsen vastgesteld.

Overige functies

Binnen en direct aansluitend aan het plangebied zijn geen vliegroutes waargenomen van vleermuizen.

Overige soorten

De steenmarter is waargenomen tijdens het onderzoek in het projectgebied. De te renoveren woningen zijn echter niet toegankelijk en er zijn geen sporen gevonden. Er zullen dan ook geen verblijfplaatsen van de steenmarter worden aangetast door de werkzaamheden. Andere beschermde soorten zijn niet aangetroffen.

B1.1.2 Beoordeling uitgevoerd onderzoek

Gierzwaluw

Het uitgevoerd onderzoek is naar onze mening voldoende om de aan- of afwezigheid van de gierzwaluw en verblijfplaatsen binnen het plangebied vast te kunnen stellen.

De optimale periode om in gebruik zijnde gierzwaluwnesten in beeld te brengen is van 1 juni tot en met 15 juli. Dit kan door het tellen van nesten en laagvliegende gierzwaluwen. Tussen 21.00 en 22.30 uur is de grootste kans om het invliegen van gierzwaluwen in een opening waar te nemen. Hierbij wordt geadviseerd om minimaal 3 inventarisatiemomenten te hebben met tussenpozen van 10 dagen. Minimaal 1 veldbezoek dient tussen 20 juni en 7 juli plaats te vinden.

Datum

09 10 2018

Kenmerk

2018/0382027

Pagina

17

Uw brief

Uw kenmerk

Goede weersomstandigheden zijn droog weer met weinig wind. Het onderzoek heeft plaatsgevonden tussen 1 juni en 15 juli en is uitgevoerd onder de juiste weersomstandigheden. Het voldoet aan het beschreven onderzoek in het kennisdocument van de gierzwaluw (versie 1.1).

Huismus

Het uitgevoerde onderzoek is naar onze mening voldoende om de aan- of afwezigheid van de huismus en de functies binnen het plangebied vast te kunnen stellen.

De meest geschikte periode om huismusnesten in kaart te brengen is door twee gerichte onderzoeken uit te voeren in de periode tussen 1 april en 15 mei of door 4 gerichte onderzoeken in de periode van 10 maart tot en met 20 juni. Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd binnen de geschikte periode. Het onderzoek is uitgevoerd onder de juiste weersomstandigheden. Het voldoet aan het beschreven onderzoek in het kennisdocument.

Vleermuizen

Het uitgevoerde onderzoek is naar onze mening voldoende om de aan- of afwezigheid en functies van de gewone dwergvleermuis binnen het plangebied vast te stellen.

De meest geschikt periode om winterverblijven van de diverse vleermuissoorten in kaart te brengen is door 2x een zichtwaarneming te doen naar het zwermgedrag in de periode van 1 aug tot 10 sep. Voor de kraamverblijfplaatsen is de meest geschikt periode tussen 15 mei tot 15 juli. En voor de zomerverblijfplaatsen is dit tussen 15 april en 15 augustus. Voor de paarverblijven geldt dat deze het best vastgesteld kunnen worden vanaf medio augustus tot eind september. De potentie van het gebied als vliegroute of foerageergebied kan bepaald worden in de periode van medio april tot in oktober. De veldbezoeken dienen minimaal 2 uur te duren en dienen zowel in de ochtend als in de avond plaats te vinden.

Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd binnen de geschikte perioden. Het onderzoek is uitgevoerd onder de juiste weersomstandigheden. Het voldoet aan het beschreven onderzoek in het kennisdocument van de gewone dwergvleermuis en het vleermuisprotocol 2017.

B1.2 Invloed van het project op betrokken soorten

B1.2.1 Effectbeoordeling in de aanvraag

Gierzwaluw

Er gaan door de renovatie van de daken 4 nesten van de gierzwaluw verloren.

Als mitigatie zorgt u dat er minimaal 4 permanente, vervangende verblijfplaatsen terugkomen. Deze verblijfplaatsen realiseert u voor april 2019, de periode dat de gierzwaluwen terugkomen naar Nederland. Over de gehele lengte van de woningen waarvan het dak wordt vervangen (de geel gearceerde woningblokken in bijlage 3) creëert u ruimten onder de dakgoten door het maken van een gootbekisting. Het gaat in totaal om 26 woningen (in totaal dus ca. 100 vervangende verblijfplaatsen). In de gootbekisting maakt u invoegopeningen van 35 x 70 mm. Het betreft 2 invliegopeningen aan de voorgevel en 2 invliegopeningen aan de achtergevel van elke woning. Bij elke invliegopening plaatst u een nestkom van Schwegler (of vergelijkbare nestkommen) aan de binnenzijde van de gootbekisting. Dit alles conform de tekeningen als opgenomen in bijlage 6.

Datum
09 10 2018
Kenmerk
2018/0382027
Pagina
18
Uw brief
Uw kenmerk

Huismus

Er gaan door de renovatie van de daken in totaal 12 nesten van de huismus verloren.

U zorgt dat de huidige verblijfplaatsen voor de start van de werkzaamheden ongeschikt gemaakt worden. Voorafgaand wordt gecontroleerd of de verblijfplaatsen verlaten zijn. U maakt de verblijfplaatsen van huismus ongeschikt door het verwijderen van de dakpannen. U start de werkzaamheden alleen als er geen huismussen meer aanwezig zijn.

U heeft op 19 april 2018 acht houten nestkasten voor de huismus opgehangen als tijdelijke vervanging van de huidige nesten. Deze zijn van het type NK MU 02 Nestkast Mus en betreffen zogenaamde 3 in 1 kasten. U heeft de kasten geplaatst op de locaties als beschreven in bijlage 5. Deze kasten zijn geplaatst binnen 200m van de huidige verblijfplaatsen. U verwijdert de tijdelijke kasten nadat de definitieve mitigatie gereed is. Waar mogelijk blijven de kasten hangen. Voorafgaand aan het verwijderen wordt eerst een inspectie uitgevoerd door een deskundig ecooloog of de kasten in gebruik zijn. Indien de kasten niet in gebruik zijn door beschermde soorten worden de kasten verwijderd.

Datum

09 10 2018

Kenmerk

2018/0382027

Pagina

19

Uw brief

Als mitigatie zorgt u dat er minimaal 24 permanente, vervangende verblijfplaatsen terugkomen. U realiseert deze verblijfplaatsen gelijktijdig met de werkzaamheden. Over de gehele lengte van de woningen waarvan het dak wordt vervangen (de geel gearceerde woningblokken in bijlage 3) plaatst u vogelschroot op de tweede panlat van onder of hoger (van onder gezien) over de gehele lengte van de woningen waarvan het dak wordt vervangen. Hierdoor blijft de ruimte onder de eerste dakpan(nen) beschikbaar. Deze ruimte (tussen de panlat en het hoogste deel van de bolling van de pan) dient voldoende ruimte te hebben (minimaal 35 mm).

Uw kenmerk

Gewone dwergvleermuis en laatvlieger

Door de renovatie gaan er 1 zomerverblijfplaats en 2 paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en 2 kraamverblijfplaatsen van de laatvlieger verloren. Mogelijk gaan er ook 2 winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis verloren en 2 winterverblijven van de laatvlieger.

Voor start van de werkzaamheden maakt u de verblijfplaatsen van de vleermuizen ongeschikt. U maakt de verblijfplaatsen in oktober 2018 ongeschikt. Jongen van zowel gewone dwergvleermuizen als de laatvlieger zijn dan uitgevlogen en beide soorten zijn dan actief. U maakt de verblijfplaatsen ongeschikt door alle (potentiële) toegangen tot de verblijfplaats dicht te maken. U combineert meerdere technieken. Eerst controleert u of er vleermuizen aanwezig zijn. Bij deze inspectie wordt gebruik gemaakt van een zaklamp en endoscoop. Bij openingen die niet volledig zijn te inspecteren of waarbij tijdens de inspectie een vleermuis is aangetroffen plaatst u exclusion flaps. Bij twijfel wordt altijd een exclusion flap aangebracht. Openingen die volledig zijn te inspecteren en waar niets is aangetroffen worden dichtgezet met bijvoorbeeld pur schuim of een spouwborstel. Na het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen controleert een deskundig ecooloog met een batdetector éénmaal of er nog vleermuizen in het gebouw aanwezig zijn (uitvliegers). Dit onderzoek wordt met meerdere personen uitgevoerd. U start de werkzaamheden alleen als er geen vleermuizen meer worden aangetroffen.

U hangt 12 vleermuiskasten type klembord model (eigen fabricage) op als mitigatie voor de gewone dwergvleermuis. U heeft de kasten geplaatst op 19 april 2018 op de locaties als beschreven in bijlage 5. U verwijdert de tijdelijke kasten nadat de definitieve mitigatie gereed is. Waar mogelijk blijven de kasten hangen. Voorafgaand aan het verwijderen wordt eerst een inspectie uitgevoerd door een deskundig ecooloog of de kasten in gebruik zijn. Indien de kasten niet in gebruik zijn door beschermde soorten worden de kasten verwijderd. Voor de laatvlieger

worden geen tijdelijke voorzieningen genomen omdat deze soort geen gebruik maakt van vleermuiskasten.

U zorgt voor permanente mitigatie voor de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger. De te renoveren woningen waarvan het gehele dak wordt vervangen, worden geschikt gemaakt voor vleermuizen. Dit doet u door het realiseren van een toegang tot de ruimte onder de dakpannen. Dit is uitgewerkt in bijlage 7 van dit besluit. Van iedere kopgevel van de woningen waarvan de daken wordt vervangen (6 blokken, in totaal 12 kopgevels) worden spleten gemaakt. Afhankelijk van de positionering van ramen en deuren worden er per woning, voor en achter, 1 of 2 spleten gerealiseerd. De vleermuizen landen op de gevel en kunnen via het metselwerk omhoog kruipen. Eenmaal in de constructie bestaat het materiaal uit ruwe platen zoals bijvoorbeeld strovezelplaten waarop de dieren ook voldoende houvast. De gebruikte platen lopen licht taps toe zodat de dieren in het verblijf voldoende klem kunnen gaan zitten.

U monitort de effectiviteit van de mitigerende maatregelen voor de laatvlieger in 2019, 2020 en 2021. U heeft een monitoringsplan voor de laatvlieger opgesteld. In juni worden 2 avondrondes uitgevoerd met 2 personen uitgerust met een batdetector. De avondrondes worden circa 10 tot 15 dagen na elkaar uitgevoerd. In de tweede helft van juli wordt de nieuwe verblijfplaats door middel van het aangebrachte inspectieluikje geïnspecteerd op gebruik (uitwerpselen). De onderzoeksresultaten worden samen met een korte rapportage jaarlijks aan de provincie toegezonden. In 2021 worden de resultaten samen met een eindrapportage en conclusie aan de provincie verzonden.

Datum

09 10 2018

Kenmerk

2018/0382027

Pagina

20

Uw brief

Overige maatregelen

Uw kenmerk

U beperkt verstoring van verlichting tijdens de werkzaamheden. Dit doet u door in de avonduren licht te beperken in voorjaar, zomer en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren.

B1.2.2 Toetsing van de effectbeoordeling

Gierzwaluw

Voor de gierzwaluw worden voor de vier huidige nestplaatsen minimaal 20 permanente voorzieningen aangebracht. Deze verhouding (5 vervangende verblijfplaatsen per verloren verblijfplaats) is in overeenstemming met het kennisdocument (tenminste 5 per verdwenen verblijfplaats). De huidige verblijfplaatsen worden ongeschikt gemaakt voor de gierzwaluw als deze niet in Nederland aanwezig is. Ook worden in deze periode de vervangende, permanente voorzieningen aangebracht. De nieuwe voorzieningen worden geplaatst op of nabij de locaties van de huidige nestplaatsen. Indien onverwacht nesten geschaad worden bij het vervangen van losse dakpannen of het dichtten van open stoorvoegen is er voor voldoende alternatieve nestlocaties gezorgd in een straal van max 150m.

De permanente voorzieningen wordt gemaakt door de ruimte onderin de gootbekisting toegankelijk te maken voor de gierzwaluw en door het plaatsen van speciale nestkommen aan de binnenzijde. Dit komt overeen met suggesties in het kennisdocument. De ruimte is veilig en groot genoeg en wordt niet te warm doordat deze onder de goot of de dakrand zit. Dit is tevens vergelijkbaar met de huidige verblijfplaatsen die bij de daklijsten gelokaliseerd zijn. De permanente voorzieningen kunnen in 2019 functioneren als nestlocatie.

Doordat permanente verblijfplaatsen worden gerealiseerd, is er na de renovatie voldoende nestgelegenheid. Hierdoor komt de functionaliteit van het plangebied voor de gierzwaluw niet in

gevaar. Er worden voldoende maatregelen genomen om een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding te voorkomen.

De voorgestelde maatregelen in planning en permanente verblijfplaatsen zijn noodzakelijk om een effect op de gunstige staat van instandhouding te voorkomen. Daarom leggen wij deze maatregelen vast in de voorschriften, onder soortspecifiek, de gierzwaluw.

Huismus

Voor de huismus worden voor de aanwezige 12 nestplaatsen acht tijdelijke 3 in 1 kasten en minimaal 24 permanente voorzieningen aangebracht. Van 3 in 1 kasten is gesteld dat die vaak tot 2 paar huismussen wordt gebruikt. Dit betekent dat ze nestgelegenheid bieden voor maximaal 16 nestplaatsen. Deze verhouding is niet geheel in overeenstemming met het kennisdocument (2 vervangende verblijfplaatsen per verloren verblijfplaats). Echter, de renovatie zal afgerond zijn voor het broedseizoen van 2019, waardoor tijdig ook voorzien is in permanente verblijfplaatsen.

Door tijdig tijdelijke voorzieningen te treffen kunnen de huismussen uitwijken naar andere verblijfplaatsen tijdens de werkzaamheden. Dit kunnen de reeds opgehangen tijdelijke nestkasten zijn, die op de juiste locatie en op tijd aangebracht. Tevens zijn er uitwijkmogelijkheden aanwezig in de directe omgeving van het plangebied. Dit zijn locaties in particuliere woningen waar tijdens het onderzoek ook huismusnesten zijn gevonden. Dit zorgt ervoor dat er altijd binnen 200 meter voorzien is in alternatieve verblijfplaatsen.

Voorafgaand aan de werkzaamheden is het noodzakelijk om de verblijfplaatsen ongeschikt te maken. Door de verblijfplaatsen ongeschikt te maken wordt voorkomen dat tijdens de werkzaamheden dieren worden gedood of daadwerkelijke broedgevallen worden verstoord. Het is dan ook van belang het afsluiten in de juiste periode uit te voeren en voordat de werkzaamheden starten. Onder de juiste periode wordt buiten het broedseizoen verstaan. De huidige verblijfplaatsen worden ongeschikt gemaakt door pannen te lichten. Voorafgaand wordt gecontroleerd of de verblijfplaatsen verlaten zijn en de huismussen niet nog aanwezig zijn onder (een ander gedeelte van) het dak.

Tijdens de renovatie wordt direct voorzien in permanente voorzieningen. De ruimte onder de dakpannen wordt geschikt gemaakt voor de huismus door het vogelschroot hoger te plaatsen dan de eerste panlat. Hierdoor blijft de ruimte onder het dak beschikbaar als nestgelegenheid. Dit komt overeen met de oorspronkelijke verblijfplaatsen. Wel moet zorg worden gedragen dat de toegangsopeningen geschikt zijn voor de huismus en ze onder de dakpannen kunnen invliegen.

Doordat tijdelijke en permanente verblijfplaatsen voor het broedseizoen van 2019 worden gerealiseerd, is er tijdens en na de werkzaamheden voldoende nestgelegenheid voor de meeste huismussen. De functionaliteit van alle nestlocaties voor de huismus is niet gewaarborgd, omdat niet met zekerheid kan worden gesteld dat alle huismussen van de tijdelijk nestlocaties gebruik gaan maken. Er worden echter wel voldoende maatregelen genomen om een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding te voorkomen.

De voorgestelde maatregelen in planning, tijdelijke en permanente verblijfplaatsen zijn noodzakelijk om een effect op de gunstige staat van instandhouding te voorkomen en worden daarom vastgelegd in de voorschriften onder soortspecifiek, de huismus.

Datum

09 10 2018

Kenmerk

2018/0382027

Pagina

21

Uw brief

Uw kenmerk

Gewone dwergvleermuis

Voor de gewone dwergvleermuis worden voor de huidige zomerverblijfplaats en 2 paarverblijfplaatsen 12 tijdelijke vleermuiskasten en minimaal 12 permanente voorzieningen aangebracht.

De gebruikte vleermuiskasten zijn geschikt als tijdelijke vervanger voor een zomerverblijf en paarverblijf. Ze kunnen echter niet de mogelijke functie als winterverblijf (tijdens niet al te koude omstandigheden) vervangen. Om als vervangende zomerverblijfplaats te kunnen functioneren moeten vleermuiskasten tegelijk met de huidige verblijfplaatsen aanwezig zijn in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis. De actieve periode is van april tot oktober. Voor zomerverblijfplaatsen noemt het kennisdocument een gewenningsperiode van drie maanden. De kasten zijn medio april 2018 geplaatst. Dat betekent dat augustus 2018 de zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis ongeschikt kunnen worden gemaakt.

Voor paarverblijfplaatsen noemt het kennisdocument een gewenningsperiode van minimaal 6 maanden voorafgaand aan de start van het paarseizoen. Dit betekent dat vervangende paarverblijfplaatsen uiterlijk april 2018 aanwezig moeten zijn. De kasten zijn op tijd aangebracht om in 2019 de functie als paarverblijf te kunnen overnemen.

Datum

09 10 2018

Kenmerk

2018/0382027

Pagina

22

Uw brief

Uw kenmerk

De gebruikte vleermuiskasten kunnen niet de functie overnemen als winterverblijfplaats in mildere omstandigheden. Mogelijk worden 2 verblijfplaatsen gebruikt als winterverblijfplaats voor enkele solitaire vleermuizen, deze worden niet gecompenseerd door de gebruikte kasten. De gewone dwergvleermuis is echter een flexibele soort die gebruikt maakt van meerdere verblijfplaatsen. In de directe omgeving zijn diverse andere verblijfplaatsen waargenomen. Er zijn in de omgeving dus voldoende mogelijkheden voor de vleermuis om naar uit te wijken in de winterperiode.

Voordat de werkzaamheden starten dienen de huidige verblijfplaatsen, in de juiste periode, ongeschikt gemaakt te worden. Onder de juiste periode wordt verstaan in de actieve periode en buiten de kraamperiode voor de gewone dwergvleermuis. Om de huidige verblijfplaatsen ongeschikt te maken voor vleermuizen worden exclusion flaps gebruikt en/of worden openingen afgesloten met gaas of spouwborstels. Hierdoor kunnen de vleermuizen niet invliegen, maar wel uitvliegen. Voor het definitief ongeschikt maken wordt een uitvliegcontrole uitgevoerd. Door de exclusion flaps vindt geen verstoring van een eventuele functie als winterverblijf plaats, als de dieren actief worden kan de verblijfplaats verlaten worden.

Bij de uitvoering is het belangrijk dat alle toegangswegen fysiek worden afgesloten omdat anders de verblijfplaatsen nog ongezien in gebruik kunnen zijn. U geeft aan hier bij verblijfplaatsen voor vleermuizen gaas en spouwborstels te gebruiken. Om een zorgvuldige uitvoering te waarborgen nemen we in de voorschriften (onder het kopje soortspecifiek) op dat het afsluiten alleen in de juiste periode is toegestaan en er zorg voor moet gedragen dat alle openingen worden afgesloten en een uitvliegcontrole voor vleermuizen noodzakelijk is en onder voor vleermuizen gunstige omstandigheden. We vragen dit ook in het ecologisch logboek bij te houden.

Voor de gewone dwergvleermuis worden permanente verblijfplaatsen gerealiseerd onder de dakgoot. De wijze waarbij de ruimte onder de dakrand wordt ingericht met meerlaagse verticale platen komt overeen met de wijze waarop meerlaagse vleermuiskasten zijn opgebouwd. Deze voldoen aan het gestelde in het kennisdocument. De huidige verblijfplaatsen zijn gevestigd onder de dakpannen. Dit komt overeen met de gecreëerde, nieuwe situatie. Hierdoor kunnen de verblijfplaatsen weer dezelfde functie vervullen als voorheen.

Doordat tijdelijke en permanente verblijfplaatsen worden gerealiseerd die de huidige situatie nabootsen, zijn er tijdens en na de werkzaamheden voldoende verblijfplaatsen. Hierdoor komt de functionaliteit van de verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis niet in gevaar. Er worden voldoende maatregelen genomen om een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding te voorkomen.

De voorgestelde maatregelen in planning, tijdelijke en permanente verblijfplaatsen zijn noodzakelijk om een effect op de gunstige staat van instandhouding te voorkomen en vastgelegd in de voorschriften onder soort specifiek de gewone dwergvleermuis.

Laatvlieger

Voor de laatvlieger gaan 2 kraamverblijfplaatsen verloren die hoogstwaarschijnlijk door dezelfde groep wordt gebruikt. Aangezien de laatvlieger niet tot nauwelijks in vleermuiskasten wordt aangetroffen, is het niet mogelijk om voor deze soort vervangende verblijfplaatsen in de vorm van vleermuiskasten aan te bieden.

Datum
09 10 2018
Kenmerk
2018/0382027
Pagina
23
Uw brief
Uw kenmerk

Voordat de werkzaamheden starten dienen de huidige verblijfplaatsen, in de juiste periode, ongeschikt gemaakt te worden. Onder de juiste periode wordt verstaan in de actieve periode en buiten de kraamperiode voor de laatvlieger. Jongen van de laatvlieger kunnen tot eind september nog uitvliegen. Het aantonen van laatvliegers in verblijfplaatsen is niet altijd mogelijk, omdat de dieren diep weggekropen kunnen zitten in de ruimten. Daarom is het van belang dat in de actieve periode gewerkt wordt. De werkzaamheden starten in oktober. Dit is de juiste periode voor de laatvlieger. Om de huidige verblijfplaatsen ongeschikt te maken voor vleermuizen worden exclusion flaps gebruikt en/of worden openingen afgesloten met gaas of spouwborstels. Hierdoor kunnen de vleermuizen niet invliegen, maar wel uitvliegen. Voor het definitief ongeschikt maken wordt een uitvliegcontrole uitgevoerd. Door de exclusion flaps vindt geen verstoring van een eventuele functie als winterverblijf plaats, als de dieren actief worden kan de verblijfplaats verlaten worden.

Voor de laatvlieger worden kopgevels van de woningen waarvan de gehele daken worden vervangen, geschikt gemaakt voor de laatvlieger (12 kopgevels). Hieronder vallen ook Begoniastraat 16 en Dahliaweg 16. Er wordt een ruimte gerealiseerd onder de dakranden met een toegangsopening aan de onderzijde. De toegangsopening wordt voorzien van ruw materiaal zodat de vleermuizen naar binnen kunnen kruipen. Deze ruimten zijn gereed voor het volgende kraamseizoen. De nieuwe verblijfplaatsen zijn nooit precies hetzelfde, daarom worden de dakruimten van het gehele blok toegankelijk gemaakt. Dit zorgt ervoor dat er op meer plaatsen geschikte verblijfplaatsen kunnen ontstaan.

De effectiviteit van de permanente voorziening als alternatief voor de kraamverblijfplaats voor de laatvlieger is op voorhand niet zeker. Omdat dit de enige kraamgroep in Boskamp kan zijn en de soort kwetsbaar is, is zekerheid van de effectiviteit van alternatieven en maatregelen erg belangrijk. Daarom is monitoring van de voorzieningen noodzakelijk. Alleen op die wijze kunnen wij borgen dat de staat van instandhouding van de populatie niet verslechtert. In het monitoringvoorstel is opgenomen dat wordt gemonitord volgens het vleermuisprotocol, daarnaast wordt gebruik gemaakt van een inspectieluikje waardoor inspectie met een endoscoop of op uitwerpselen mogelijk is.

In aanvulling op het monitoringsplan moet er bij elk bezoek ook in de wijk Boskamp worden gekeken als er geen kraamactiviteit geconstateerd wordt in de nieuwe voorzieningen. Als uit de 2 bezoeken in juni/juli niet blijkt dat de kraamverblijven in gebruik zijn, moet in aanvulling op het

monitoringsplan ook in juli worden gemonitord naar activiteit in de nieuwe voorzieningen en in de wijk.

De monitoring moet jaarlijks worden gerapporteerd. De laatste monitoringsrapportage moet u uiterlijk in september 2021 ter goedkeuring aanleveren. Als uit de monitoring blijkt dat aangeboden alternatieven niet gebruikt worden door de laatvlieger dient u in de monitoringsrapportage aan te geven welke maatregelen nodig zijn om de effectiviteit te verbeteren. Tevens dient u dan een plan van aanpak toe te voegen waarin is weergegeven binnen welke termijn deze aanpassingen worden gerealiseerd.

Om voldoende tijd te hebben om te reageren op het laatste monitoringsrapport stellen we de looptijd van de ontheffing vast tot 31 december 2021. Bovenstaande monitoring moet door een ecologisch deskundige op het gebied van de laatvlieger worden uitgevoerd. De genomen mitigerende maatregel bootst de oorspronkelijke situatie het meest na. Echter de effectiviteit is nog niet bewezen, daarom nemen we monitoring als verplichting op in de voorschriften. Als uit de monitoring blijkt dat de voorzieningen niet voldoende zijn als alternatieve verblijfplaats voor de laatvlieger, moeten maatregelen worden genomen of extra voorzieningen worden getroffen.

Datum

09 10 2018

Kenmerk

2018/0382027

Pagina

24

Uw brief

Door het aanbieden van permanente verblijfplaatsen worden voor latere seizoenen mogelijkheden behouden voor de laatvlieger. Echter er kan niet worden voorkomen dat, ondanks de getroffen mitigerende maatregelen dat er tijdelijk verstoring kan optreden als gevolg van de werkzaamheden. De voorgestelde maatregelen in planning, permanente verblijfplaatsen en monitoring zijn noodzakelijk om een effect op de gunstige staat van instandhouding te voorkomen en worden vastgelegd in de voorschriften, onder soortspecifiek, de laatvlieger.

Uw kenmerk

Conclusie toetsing

Voor de in de aanvraag betrokken soorten kent onze verordening geen vrijstellingsregeling. Voor het vernietigen van de verblijfplaatsen door de renovatie is de aangevraagde ontheffing noodzakelijk. Het is niet mogelijk de werkzaamheden uit te voeren zonder overtreding van de verboden nesten, rustplaatsen van vogels opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten van vogels weg te nemen en voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger te beschadigen of te vernielen.

U heeft ook ontheffing gevraagd voor enkele andere verboden. Wij verlenen u geen ontheffing voor het verbod om vogels opzettelijk te storen waarbij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding en van het verbod voor het doden van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger en voor het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis. De door u genomen maatregelen voorkomen dat er een overtreding optreedt. Er is wel een ontheffing noodzakelijk voor het opzettelijk verstoren van de laatvlieger, omdat verstoring van deze soort niet uitgesloten is doordat direct bij een kraamverblijfplaats wordt gewerkt.

In de volgende paragrafen toetsen wij of de ontheffing op basis van de wet verleend kan worden.

B1.3 Alternatieven voor realisatie van het project

B1.3.1 Alternatievenafweging in de aanvraag

De werkzaamheden aan de woningen zijn locatie gebonden. Alternatieven zijn niet aan de orde. SallandWonen houdt met de uit te voeren werkzaamheden reeds rekening met een fasering in de

werkzaamheden, waardoor tijdelijke verstoring reeds beperkt wordt. Wanneer de werkzaamheden aan de woningen niet wordt uitgevoerd, zullen de woningen op termijn onbewoonbaar worden wat uiteindelijk zal leiden tot sloop van de woningen. Bij sloop zullen vaste rust- en verblijfplaatsen van veel voorkomende soorten in het stedelijk gebied zoals vleermuizen, gierzwaluw en huismus definitief verloren gaan. Bij het verduurzamen van de woningen zullen deze vaste rust- en verblijfplaatsen, indien niet buiten kwetsbare periodes kan worden gewerkt, slechts kortstondig niet beschikbaar zijn en behouden blijven of worden gemitigeerd. Een ander voordeel van het behoud van de woningen is dat het, vaak volwassen, groen in tuinen en de wijk behouden blijft en daarmee het leefgebied van de soort niet wordt aangetast.

Door te exploiteren woningen en ongeschonden blokken – verlies van schoorsteen

De dakpannen op de daken zijn door veroudering in slechte staat. Om deze reden worden de dakpannen vervangen. Omdat de woning geïsoleerd wordt, wordt het dak door middel van nieuwe dakplaten van isolatie voorzien. Doel van het Groot Onderhoud is om de woningen technisch weer in orde te maken, te verduurzamen en aanwezige asbest te saneren. Om deze doelen te behalen is het niet mogelijk de schoorstenen te behouden. Dit is onderstaande nader toegelicht.

Datum

09 10 2018

Kenmerk

2018/0382027

Pagina

25

Uw brief

Uw kenmerk

Technisch

De technische staat van de schoorstenen is niet goed. Er zal veel onderhoud gepleegd moeten worden tijdens het project om deze weer in goede staat te krijgen. Daarbij valt te denken aan reinigen en vervangen van het voegwerk, herstel metselwerk, lood dient opnieuw en hoger ingeslepen te worden en de schoorsteenkappen zullen vervangen moeten worden. Op de kopse kanten van de woningen is een overstek voorzien (hierin worden kraamvoorzieningen voor laatvlieger in de kopgevel voorzien). Om dit overstek goed stevig te kunnen krijgen, is het van belang dat de schoorstenen op de hoeken van de woningen weg zijn. De geïsoleerde dakplaat kan dan door lopen, waardoor het overstek ook constructief juiste manier wordt gecreëerd

Koudebrug

Door het verwijderen van de schoorsteen wordt een doorlopend geïsoleerd dakvlak gecreëerd. Bij het handhaven van de schoorstenen lukt dit niet en blijft er een koudebrug aanwezig. Dit is niet wenselijk, en kan problemen geven met condensatie, ook in de toekomst, wanneer de gevels mogelijk ook nog volledig geïsoleerd zullen worden. Het overstek van het dak wordt nu ook gerealiseerd, zodat de woningen in de toekomst eenvoudig energieneutraal gemaakt kunnen worden. Bij het in de toekomst energieneutraal maken van de woningen, zal ook de schoorsteen van het dak moeten verdwijnen.

Asbest

In de schoorstenen zijn asbesthoudende buizen gemetseld. Deze buizen zijn vast in de schoorsteen gemetseld. De woningen worden zoveel mogelijk asbestvrij gemaakt, dat betekent dat ook de asbesthoudende buizen in de schoorstenen worden gesaneerd. Voor het uitvoeren van de sanering zal de schoorsteen om de buizen heen weg gesloopt moeten worden. De schoorsteen kan niet behouden blijven.

Kosten

Daarnaast zullen de onderhoudskosten voor SallandWonen in de toekomst hoger uitvallen wanneer de schoorstenen gehandhaafd blijven. Er zal bij iedere onderhoudscyclus onderhoud gepleegd moeten worden aan de schoorstenen.

B1.3.2 Toetsing van de alternatievenafweging

De renovatie is gebonden aan de locatie. Hierdoor zijn er geen alternatieve locaties. Het ongemoeid laten van de gebouwen zal op den duur tot gevolg hebben dat deze zouden moeten worden vervangen door nieuwbouw waarbij ook een overtreding ontstaat. De uitvoering van de werkzaamheden is in ontwerp en planning afgestemd op de soorten.

B1.4 Wettelijk belang van het project

B1.4.1 Motivatie wettelijk belang in de aanvraag

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten. En ter bescherming van de flora of fauna.

Volksgezondheid en openbare veiligheid

Tussen 2008 en 2012 is op initiatief van meerdere ministeries de Nationale Aanpak Milieu en Gezondheid (NAMG) uitgevoerd. De NAMG richtte zich op de milieu- en gezondheidsproblemen die nog niet verzekerd waren van een goed uitgewerkt beleidstraject, of die extra aandacht vroegen. De speerpunten van de NAMG waren binnenmilieu, gezond ontwerp van de leefomgeving, informatievoorziening aan burgers (Atlas Leefomgeving) en het signaleren van risico's op het gebied van milieu en gezondheid. Een terugblik van het RIVM laat zien dat de bewustwording voor de genoemde onderwerpen door de NAMG is vergroot en de samenwerking tussen de verantwoordelijke partijen is gestimuleerd. Als achtergrondinformatie hierbij heeft het RIVM de geïnitieerde acties op een rij gezet plus de tussentijdse resultaten ervan; voor de meeste acties is het nog te vroeg om te kunnen vermelden wat ze hebben opgeleverd. Zo hebben diverse partijen actie ondernomen om betrokkenen bij woningen, kindercentra en scholen bewuster te maken van een gezond binnenmilieu en de maatregelen die daarvoor nodig zijn (www.rivm.nl).

Mensen kunnen gezondheidsproblemen krijgen van vocht in de woning. In onderzoek is een consistente associatie gevonden tussen vocht in de woning en het voorkomen van luchtwegsymptomen. Blootstelling aan vochtige woonomstandigheden of schimmel geeft een verhoogd risico op het ontstaan van astma, verergering van astma, luchtwegklachten en luchtweginfecties. Ook kunnen schimmels een rol spelen bij gezondheidsklachten. Schimmels kunnen bij mensen die daarvoor gevoelig zijn, een verergering van luchtwegklachten of allergische reacties, zoals hooikoortsachtige verschijnselen veroorzaken. Echter een kwantitatieve onderbouwing hiervan ontbreekt (nog). Naast gezondheidseffecten van wonen in een vochtig huis, kunnen er ook gezondheidseffecten ontstaan door het wonen in een huis met een lage luchtvochtigheid, vooral contactlensdragers en mensen met allergieën en huidklachten, kunnen last krijgen van bijvoorbeeld droge ogen en een droge huid (www.rivm.nl).

Vochtproblemen ontstaan in een woning wanneer vochtige lucht door onvoldoende ventilatie blijft hangen. Dit vocht kan afkomstig zijn van bijvoorbeeld koken, douchen of afwassen. Sommige woningen hebben door een bouwkundig gebrek al vochtproblemen. Door verbeteringen in de bouw is een afname in vochtproblemen te zien. Bij een afname van de vochtproblemen zullen ook de gezondheidsklachten afnemen. Goede ventilatie is een van de aandachtspunten van Eigen Haard.

Een betere isolatie bespaart het verbruik van energie en vermindert dus het gebruik van fossiele brandstoffen. Een afname in het verbruik aan fossiele brandstoffen betekent eveneens een afname van emissies van schadelijke stoffen die een bedrage leveren aan het broeikas effect. De

Datum

09 10 2018

Kenmerk

2018/0382027

Pagina

26

Uw brief

Uw kenmerk

afname van emissies van schadelijke stoffen levert ook een bijdrage aan een betere luchtkwaliteit en dus op de volksgezondheid.

Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale en economische redenen en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten

Op de klimaattop van Parijs in 2015 heeft de internationale gemeenschap verdergaande en bindende afspraken gemaakt om klimaatverandering tegen te gaan. De EU heeft in Parijs namens alle EU-landen een plan ingediend. Daarin staat een bindende doelstelling van 40 procent minder CO₂-uitstoot in 2030 ten opzichte van 1990. De EU had dit al eerder onderling afgesproken. Voor Nederland is het doel 16 % minder CO₂-uitstoot in 2020 dan in 2005. Nederland stimuleert het gebruik van schone energiebronnen zoals windenergie en zonne-energie. In 2020 moet 14 procent van de gebruikte energie 'schoon' zijn. Verder bevordert de overheid duurzame mobiliteit, ander materiaalgebruik en het energiezuinig maken van gebouwen en huizen (www.milieucentraal.nl).

De Rijksoverheid stimuleert 1,5% energiebesparing per jaar om de uitstoot van CO₂ terug te brengen. Hierover maakt de overheid afspraken met de industrie en sectoren, waaronder de huursector. Met de huursector heeft de Rijksoverheid de afspraken vastgelegd in het Convenant Energiebesparing Huursector d.d. 28 juni 2012. Dit convenant is medeondertekend door Aedes, branchevereniging van woningcorporaties waarbij ook SallandWonen is aangesloten. Op basis van de doelstellingen zoals geformuleerd in dit Convenant beogen Aedes en Woonbond in 2020 ten minste een gemiddelde Energie-Index van 1,25 (gemiddeld energielabel B) te bereiken voor de totale huurwoningenvoorraad van de corporaties. Dat komt overeen met een besparing op het energieverbruik van gebouwen van bestaande corporatiewoningen van 33% in de periode 2008 tot en met 2020. Deze ambitie betreft het energiegebruik van gebouwen en installaties voor voornamelijk ruimteverwarming, warm water en ventilatie.

Het verduurzamen en energiezuiniger maken van de huizen draagt bij aan de afspraken die zijn gemaakt om klimaatverandering tegen te gaan en zo onze flora en fauna te beschermen. Met het groot onderhoud aan de woningen, waarbij ook isolerende maatregelen worden getroffen, geeft SallandWonen invulling aan de doelstelling zoals geformuleerd in het Convenant.

Bescherming van flora en fauna

Groot onderhoud zorgt voor een goede instandhouding van de woningen en daarmee ook van de verblijfplaatsen van de dieren die in de gebouwen verblijven. Het niet uitvoeren van groot onderhoud leidt tot verwaarlozing, met verlies van huurders als gevolg daarvan en mogelijk kraak of brandstichting als gevolg van leegstand. Door verwaarlozing zal het gebouw uiteindelijk ook ongeschikt zijn voor bewoning door vleermuizen, huismus en gierzwaluw. Groot onderhoud wordt dus ook uitgevoerd ter bescherming van flora en fauna.

B1.4.2 Toetsing aan wettelijk belang

Wij zijn van oordeel dat de wettelijk belangen, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende zijn aangetoond. Dit geldt niet voor het belang van de flora en fauna. SallandWonen wil haar woningen verduurzamen. Het project is niet gericht op de bescherming van soorten.

Door de werkzaamheden worden de woningen energiezuiniger gemaakt. Dit zorgt ervoor dat de energielasten worden verlaagd, het leefklimaat en wooncomfort worden verbeterd. Met de isolatiewerkzaamheden wordt invulling geven aan de doelstelling uit het Koepelconvenant Energiebesparing Gebouwde Omgeving & Convenant Energiebesparing Huursector. De woningen verkrijgen door de werkzaamheden een beter energielabel. Tijdens de werkzaamheden wordt asbest verwijderd. Asbest is in verschillende woningen aanwezig in het dakbeschot. Het

Datum
09 10 2018
Kenmerk
2018/0382027
Pagina
27
Uw brief
Uw kenmerk

verduurzamen van de woningen en het verwijderen van het asbest komt ten gunste aan de volksgezondheid.

B1.5 Beoordeling staat van instandhouding

Gierzwaluw

De landelijk staat van instandhouding van gierzwaluw is gunstig (SOVON). De genomen maatregelen voorkomen dat er een invloed is op de (lokale) staat van instandhouding. Direct na de uitvoering van de werkzaamheden zijn permanente voorzieningen aanwezig in de vorm van toegangsoeningen naar verblijfplaatsen (in de vorm van nestkommen) onder de daken. Deze openingen en nestgelegenheden worden in de directe omgeving van de oude nesten geplaatst. In deze ruimten kunnen de betrokken gierzwaluwen weer gaan broeden. Er komen meer nestmogelijkheden voor de gierzwaluw bij dan dat er verloren gaan. Het is daarom aannemelijk dat de exemplaren van de gierzwaluw in het plangebied aanwezig blijven. Omdat de gierzwaluw aanwezig blijft in het plangebied, is er geen sprake van een verslechtering van de staat van instandhouding van de gierzwaluw.

Datum

09 10 2018

Kenmerk

2018/0382027

Pagina

28

Uw brief

Uw kenmerk

Huismus

De landelijke staat van instandhouding van huismus is matig ongunstig (SOVON). Direct na de uitvoering van de werkzaamheden zijn permanente voorzieningen aanwezig. Onder de eerste rij dakpannen van een groot aantal woningen blijft ruimte aanwezig, waar de huismus kan verblijven. In de huidige situatie doet de huismus dat ook. Er komen meer nestmogelijkheden voor de huismus bij dan dat er verloren gaan. Het is daarom aannemelijk dat de exemplaren van de huismus in het plangebied aanwezig blijven. Omdat de huismus aanwezig blijft in het plangebied, is er geen sprake van een verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is een algemeen voorkomende soort die de laatste jaren in aantal is toegenomen. De landelijke staat van instandhouding voor de gewone dwergvleermuis wordt daarom als gunstig beoordeeld. In Boskamp is gewone dwergvleermuis de meest waargenomen soort. De genomen maatregelen voorkomen dat er een invloed is op de (lokale) staat van instandhouding.

Laatvlieger

De laatvlieger is genoemd als kwetsbare soort in de Rode lijst zoogdieren. De genomen maatregelen moeten voorkomen dat er een invloed is op de (lokale) staat van instandhouding. Direct na de uitvoering van de werkzaamheden zijn permanente voorzieningen aanwezig. De daken van de woonblokken worden weer geschikt gemaakt als verblijfplaats. Er wordt een toegang tot de ruimte onder de dakpannen gerealiseerd en er is in het ontwerp rekening gehouden met de eisen die de laatvlieger stelt. Het is daardoor aannemelijk dat de exemplaren van de laatvlieger in het plangebied blijven, maar helemaal zeker is dat niet. Omdat de laatvlieger kritisch is met het accepteren van nieuwe verblijfplaatsen dienen de vervangende permanente verblijfplaatsen gemonitord te worden. Als uit de monitoring blijkt dat de genomen maatregelen niet voldoende zijn moeten extra maatregelen worden genomen.

Op basis van het voorgaande is het nodig dat de effectiviteit van de ruimten onder de daken, en de toegang daartoe, als kraamverblijfplaats voor de laatvlieger gemonitord wordt. Op deze manier kunnen wij borgen dat geen afbreuk gedaan wordt aan het streven de populaties van de laatvlieger in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

U dient op de volgende wijze een monitoring uit te voeren:

- De monitoring dient zich te richten op minimaal de woningen aan de Dahliastraat 16 en Begoniastraat 16.
- Onderzocht moet worden of de laatvlieger gebruikt maakt van de daken als kraamverblijfplaats;
- De daken dienen maximaal 3 jaar gemonitord te worden. De monitoring dient te starten vanaf 15 mei 2019. De monitoring kan eerder afgerond worden, indien aangetoond wordt dat de daken functioneel zijn als kraamverblijfplaats voor de laatvlieger;
- De monitoring bestaat uit een onderzoek conform de vereisten uit het vleermuisprotocol 2017, of uit een hogere onderzoeksinspanning en houdt minimaal in:
 - 2 x 2 uur 's avonds tussen 15 mei en 15 juli;
 - 2 x 2 uur 's avonds tussen 15 mei en 15 september;
- Een ecologische deskundige op het gebied van de laatvlieger moet het onderzoek uitvoeren.

U moet van bovenstaande monitoring jaarlijks een monitoringsrapportage ter goedkeuring verzenden naar ons. Deze rapportage moet u jaarlijks toezenden in de periode september tot en met november. Indien uit de jaarlijkse monitoringsrapportage blijkt dat de daken aan de Dahliastraat 16 en Begoniastraat 16 niet in gebruik zijn genomen als kraamverblijfplaats door de laatvlieger, kunnen wij aanvullende maatregelen opleggen. Aanvullende maatregelen kunnen bijvoorbeeld zijn het aanbieden van nieuwe, andersoortige vleermuisvoorzieningen. Wij hebben daarom een monitoringsverplichting opgenomen. Met deze verplichting kunnen wij borgen dat geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de laatvlieger in zijn natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. De voorwaarden voor monitoring hebben wij opgenomen in voorschrift 19.

Datum

09 10 2018

Kenmerk

2018/0382027

Pagina

29

Uw brief

Uw kenmerk

B1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb²⁶ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging. Wij zien geen aanleiding om de gevraagde ontheffing te weigeren op basis van art. 1.10, derde lid Wnb.

B1.7 Eindconclusie toetsing

De gevraagde ontheffing van de verbodsbepalingen voor gierzwaluw, huismus, gewone dwergvleermuis en laatvlieger kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast. Er is geen andere bevredigende oplossing voor handen waarbij minder effecten op de beschermde soorten optreden. Er is een wettelijk belang aanwezig om de negatieve effecten op de betrokken soorten te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

B1.8 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb²⁷. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

²⁶ Wnb, artikel 1.10, derde lid.

²⁷ Art. 1.11, eerste en tweede lid

C Slotconclusie

Er zijn geen belemmeringen om de aangevraagde ontheffing voor groot onderhoud van Boskamp te verlenen. Om de bescherming van natuurwaarden zo goed mogelijk te borgen zijn aan de ontheffing voorschriften verbonden.

De gevraagde ontheffing van het verbod om de gierzwaluw en de huismus opzettelijk te storen, en van het verbod om de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger opzettelijk te verstoren verlenen wij niet. Met het treffen van maatregelen wordt voorkomen dat deze soorten opzettelijk verstoord worden.

Datum

09 10 2018

Kenmerk

2018/0382027

Pagina

30

Uw brief

Uw kenmerk

Bijlage 3 – Projectgebied met de te renoveren woningen

Datum

09 10 2018

Kenmerk

2018/0382027

Pagina

31

Uw brief

Uw kenmerk

Kaart met de te renoveren woningen (paars gearceerd). De twee woningen rechtsonder in de afbeelding maken geen onderdeel uit van de aanvraag.

Bijlage 4 - geconstateerde huidige verblijfplaatsen van huismus, gierzwaluw en vleermuizen

Datum
09 10 2018
Kenmerk
2018/0382027
Pagina
32
Uw brief

Uw kenmerk

Nestlocaties van de huismus en de gierzwaluw binnen en in de directe omgeving van het plangebied. Overige waargenomen soorten zijn ook weergegeven.

plangebied

kraamverblijfplaats

- ☆ gewone dwergvleermuis
- ☆ laatvlieger

zomerverblijfplaats

- gewone dwergvleermuis

foerageren

- gewone dwergvleermuis
- laatvlieger
- rosse vleermuis

paarverblijfplaats

- ▲ gewone dwergvleermuis
- ◇ vleermuissporen

BIJLAGE 5 – locatie tijdelijke vervangende verblijfplaatsen

Plaatsen nestkasten / vleermuiskasten Boskamp 19-04-2018

Gerealiseerde mitigatie:

Adres	Naam	Tel.	Gevel	Soort kast	Gierzwal.	Huismus	Vleermuis
Koekoeksweg 21			NO	HZ	1	1	0
Koekoeksweg 30			N	HZ	0	0	0
Koekoeksweg 92			Z	V	0	0	0
Koekoeksweg 98			N	HZ	0	0	0
Koekoeksweg 102			NO	HZ	2	0	0
Koekoeksweg 108			ZW	V	0	0	0
Boskamp 3			N	HZ	1	0	0
Boskamp 16			N en Z	HZ + V	1	1	1
Boskamp 17			N en Z	HZ + V	1	0	3
Boskamp 19			N en Z	HZ + V	0	0	0
Boskamp 20			N	2 x HZ (li. en re.op	2	0	0
Dahliastraat 14			NO	HZ	1	0	0
Geraniumstraat 43			O	HZ (1 kastje !!!)	1	0	0
Vlaskamplaan 25			NO	HZ	0	0	0
Vennemanshoek 11			NO	HZ	0	0	0
Begoniastraat 5			N en Z	HZ + V	1	0	1
Begoniastraat 13			N	HZ	0	1	0
Hyacintstraat 5			NO	HZ	1	1	0
Hyacintstraat 7			NO	HZ	1	0	0
Hyacintstraat 9			NO	HZ	0	0	0
Hyacintstraat 21			NO	HZ	0	1	0
Boskamp 14					0	0	1

ADRESSEN vallend onder verzorgingstehuis Sint Willibrord

Uw brief	Sekkelanden 4 , 8 , 12 , 16 , 20 , 24	HZ	0	0	0
	Sekkelanden 1 , 9 , 17 , 21	V	0	0	0
	Boskamp 25, 19a	V	0	0	0
Uw kenmerk	Sekkelanden 8		0	2	0
	Sekkelanden 12		0	1	0
	Boskamp 19a		3	0	6
	Boskamp 25		4	0	0

Datum

09 10 2018

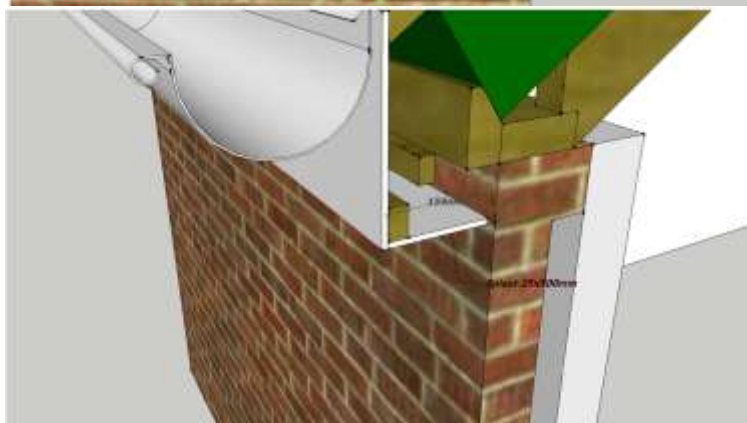
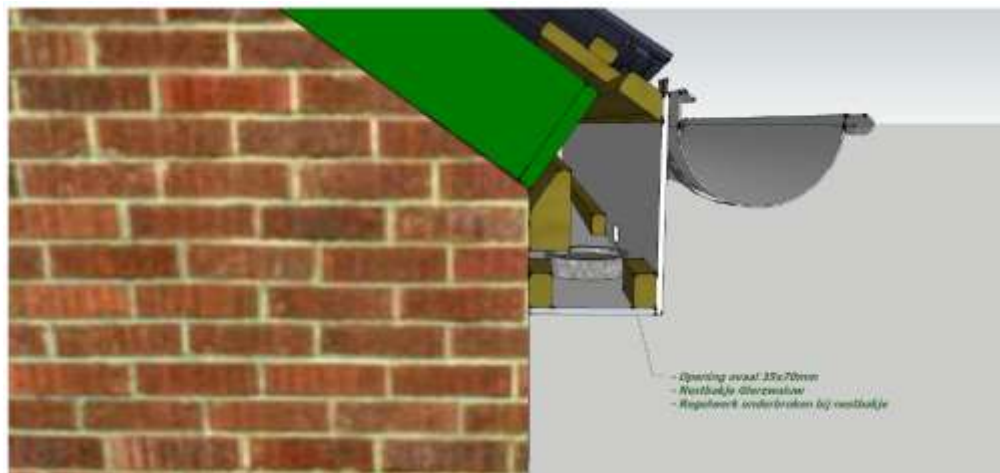
Kenmerk

2018/0382027

Pagina

34

BIJLAGE 6 – mitigerende maatregelen voor de gierzwaluw

Datum

09 10 2018

Kenmerk

2018/0382027

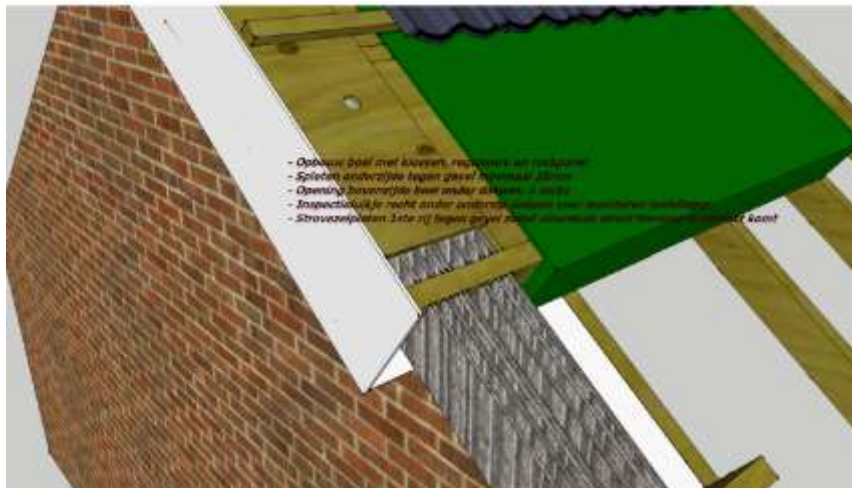
Pagina

35

Uw brief

Uw kenmerk

BIJLAGE 7 – mitigerende permanente verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis en laatvlieger

Datum

09 10 2018

Kenmerk

2018/0382027

Pagina

36

Uw brief

Uw kenmerk

BIJLAGE 8 - monitoringsplan laatvlieger

Monitoringsplan laatvlieger

van: Haico van der Burgt & Dimphina Riemer
datum: 11 juni 2018
kenmerk: 16022
betreft: **Wnb aanvraag Groot onderhoud Boskamp**

Aanleiding

Tijdens het nader onderzoek naar vleermuizen (uitgevoerd in 2016 en 2017) is op 2 locaties een kraamverblijfplaats van laatvlieger waargenomen: Begoniastraat 16 en Dahliaweg 16. Het betreft dezelfde kraamgroep die tijdens het onderzoek is verplaatst. Beide verblijfplaatsen gaan verloren. Iedere kopgevel van de woningen waarvan de daken wordt vervangen (6 blokken, in totaal 12 kopgevels) wordt het overstek geschikt gemaakt als kraamlocatie voor laatvlieger.

Het voorliggende document voorziet in het monitoringsplan ingevolge de aanvraag ontheffing Wet natuurbescherming voor de laatvlieger van de kraamverblijfplaats.

Monitoringsplan

De verblijfplaats is tijdens het uitgevoerde onderzoek voornamelijk in juni aangetroffen. Juni lijkt, ook op basis van ervaringen met waarnemingen van laatvlieger tijdens andere onderzoeken, ook de beste periode om de monitoring naar laatvlieger uit te voeren. Onderstaand is het voorstel voor monitoring verder uitgewerkt. Naast monitoring door middel van een batdetector wordt de nieuwe verblijfplaats geïnspecteerd op het gebruik door middel van een aangebracht inspectieluikje.

Vooralsnog is de planning in week 44 van dit jaar te starten met de werkzaamheden, mogelijk wordt eerder gestart bij de woningen waar geen beschermde soorten zijn aangetroffen. De doorlooptijd van het project betreft ongeveer 4 tot 5 maanden.

Voor de start van het kraamseizoen van laatvlieger zijn de werkzaamheden afgerond. In 2019, 2020 en 2021 wordt de monitoring uitgevoerd en richt zich op het gebruik van het plangebied door laatvlieger en of de nieuwe verblijfplaatsen worden gebruikt.

Het onderzoek wordt als volgt uitgevoerd:

In juni worden 2 avondrondes uitgevoerd met 2 personen uitgerust met een batdetector. De avondrondes worden circa 10 – 15 dagen na elkaar uitgevoerd. In de tweede helft van juli wordt de nieuwe verblijfplaats door middel van het aangebrachte inspectieluikje geïnspecteerd op gebruik (uitwerpselen). Met het uitvoeren van het onderzoek wordt rekening gehouden met de weeromstandigheden die in het vleermuisprotocol worden genoemd.

De onderzoeksresultaten worden samen met een korte rapportage jaarlijks aan de provincie toegezonden. In 2021 worden de resultaten samen met een eindrapportage en conclusie aan de provincie verzonden.

Datum
09 10 2018
Kenmerk
2018/0382027
Pagina
37
Uw brief
Uw kenmerk